
Llibre de Menescalia - Manuel Dieç

Autor:

Data de publicació: 07-06-2020

El Llibre de de Menescalia, traduït al castellà com Libro de Albeytería, [1] es convertí en el S. XV i durant el S. XVI en l'obra de referència en la medicina dels equins, cal tenir en compte que la Corona d'Aragó, en aquella època, s'havia estès cap al nord-est de la Mediterrània. Va tenir un enorme èxit també a Castella, es va traduir al castellà el 1499 i es va reeditar en aquesta llengua diverses vegades. L'obra consta de dos llibres. El primer (Llibre de menescalia), versa sobre l'anatomia externa del cavall, qualitats que han de concórrer per a la tria del pare, pelatge, manera de criar el poltre, etc El segon (Tractat de la menescalia de les mules) és sobre la mula.[2]

)

[Salta a la navegació](#)[Salta a la cerca](#)

Llibre de Menescalia

Tipus

llibre

El Llibre de Menescalia, manuscrit català, traduït al castellà com Libro de Albeytería, [1] es convertí en els segles XV i XVI en l'obra de referència en la medicina dels equins, cal tenir en compte que la llengua catalana, en aquella època, s'havia estès per tota la Mediterrània, a part de ser entesa gran part d'Europa per la seva similitud amb l'occità (que inclou el gascó, el provençal), el llombard, el milanès, etc.. Va tenir un enorme èxit també a Castella, ja que es va traduir al castellà el 1499 i es va reeditar en aquesta llengua diverses vegades. L'obra consta de dos llibres. El primer (Llibre de menescalia), versa sobre l'anatomia externa del cavall, qualitats que han de concórrer per a la tria del pare, pelatge, manera de criar el poltre, etc.. El segon (Tractat de la menescalia de les mules) és sobre la mula.[2]

Contingut

Primeres edicions

Dieç va compilar per ordre d'Alfons V, entre 1424 i 1436, les notícies que sobre veterinària equina li forniren els

professors més famosos de l'exèrcit i els textos clàssics i moderns que va poder trobar, formant amb aquestes un Llibre del Art de Menescalía en català[3], una traducció aragonesa del qual es va publicar a Saragossa: Pablo Hurus, el 1499. El llibre de menescalía de Manuel Dieç es convertí en el S. XV i durant el S. XVI en l'obra de referència en la medicina dels equins. El manuscrit original de 1436, es traduí al castellà el 1499, aragonès, portugués, napolità, francès... i és citat com a referència en obres impreses a París, Mèxic, Bolonya o Nuremberg.

Contingut

El manuscrit, del qual en queda alguna còpia, està compost de dos llibres.[3] El primer (Llibre de menescalía), el més llarg, de més de noranta cinc capítols, la major part dels quals versen sobre l'anatomia externa del cavall, qualitats que han de concórrer per a la tria del pare, pelatge, manera de criar el poltre, etc. El segon (Tractat de la menescalía de les mules) és sobre la mula, qualitats relatives al seu exterior i manera d'administrar-li el menjar. L'aragonès de Sos Martínez de Ampíes va traduir aquest llibre en castellà i el va fer imprimir a Toledo (1507). Destaca en aquesta obra la claredat i bon mètode amb què l'autor exposar les mateixes idees, així com el fet de ser el primer treball d'aquestes característiques a lligar el cavall amb l'astronomia-astrologia, encara que no conté cap avançament digne de consideració, segons el parer de Pedro Darder.[4] Amb tota probabilitat l'autor coneixia altres textos sobre la matèria, com Cirujia del cavall de Gallien Corretger (identificat com Guillem Corretger), Tractat de la menescalía de Giordano Ruffo i El llibre dels cavalls de Teodoric Borgognoni.

El seu treball va inspirar el d'autors com Salvador Vila (Dels nodriments dals cavalls i de les mules, etc.), Juan Álvarez de Salamiellas (Libro de menescalía y de albeitería y física de las bestias),[5] Carlo Ruini (Anatomia del cavalo infirmitate i suo rimedio),[6] etc. Va ser una obra que va córrer en còpies manuscrites i també impreses als segles xv i xvi en català (Barcelona 1515 i 1523) i castellà (Saragossa 1495, 1499 i 1545; Toledo 1507, 1511 i 1515) etc.[7]

Autor del Llibre del Coch

Sabem perquè està escrit al títol del llibre imprès que l'autor del Llibre del Coch es deia "mestre Robert"[8] i que era cuiner del "rei Ferran de Nàpols",[8] però no sabem si havia nascut a Nola,[8] a Noia,[9] o altre lloc, ni "ningú sap qui fou aquest personatge".[8] És "nadiu de Catalunya".[10]

Segons el capítol "De offici de mestre de Estable", que descriu algunes obligacions del càrrec i diu: "E de aquesta materia nom curaré més de parlar-ne ara perquè en lo llibre de Menescalía ja molt largament n'he parlat...", cal suposar que l'autor del "Llibre del Coch" i el "Libre de Menescalía" foren la mateixa persona: el majordom del rei Alfons el Magnànim, mossen Manuel Dieç. (Vegeu foli VIIIr o a Viquitexts:Pàgina:Llibre del Coch (1520).djvu/9)[11]

Referències

- ? Ru. Libro de Albeytería'. en la estampa de P, 1568.
- ? Acta historica et archaeologica mediaevalia, pàg. 201. Edicions Universitat Barcelona, 1994. ISBN 8447504549
- ? Anar a :3,0 3,1 Lluís Cifuentes y Carmel Ferragud, "El Libro de la menescalía de Manuel Dies: de espejo de caballeros a manual de albéitares", en Asclepio vol. LI (1-1999), pp.http://asclepio.revistas.csic.es/index.php/asclepio/article/viewFile/325/323
- ? Pedro Darder, Cirugía veterinaria: Tomo 1-2, Julián Viñas, 1860, p. 41
- ? Juan Alvarez de Salamiellas. El Libro de menescalía et de albeitería et física de las bestias, 1999.
- ? Carlo Ruini. Anatomia del Cavallo, infermita ..., 1599.
- ? Biblioteca colombina-menescalía
- ? Anar a :8,0 8,1 8,2 8,3 Cuina medieval catalana, pàg. 52, Eliana Thibaut i Comalada
- ? Cuina medieval catalana, pàg. 16, Eliana Thibaut i Comalada
- ? Conquista y comida: consecuencias del encuentro de dos mundos, pàg. 24. Janet Long, Ed. UNAM, 2003. ISBN 9703208525(castellà)
- ? Rupert de Nola. Libre del coch. en la estampa de Pau Cortey y Pedro Malo, 1568, p. 7–.

Bibliografia

CIFUENTES, Lluís i FERRAGUD, Carmel: El Libro de la menescalía de Manuel Dies: de espejo de caballeros a manual de albéitares, Asclepio, Revista de Historia de la Medicina y de la Ciencia, Vol 51, n 1, (1999), pàg. 93-127; Edita Consejo Superior de Investigaciones Científicas; ISSN 1988-3102
Manuel Díez i el seu manual de menescalía | Sciencia.cat (sciencia.cat) (català)

Enllaços externs

Pàgines del llibre en castellà Biblioteca Virtual